

A MAGYAR KÖZLÖNY MELLÉKLETE
2022. május 26., csütörtök

Tartalomjegyzék

I. Az Alaptörvényhez és annak módosításaihoz tartozó indokolások

Végző előterjesztői indoklás Magyarország Alaptörvényének tizedik módosításához 600

II. Törvényekhez tartozó indokolások

Végző előterjesztői indoklás a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény módosításáról szóló 2022. évi III. törvényhez 602

I. Az Alaptörvényhez és annak módosításaihoz tartozó indokolások

Végső előterjesztői indokolás

Magyarország Alaptörvényének tizedik módosításához

ÁLTALÁNOS INDOKOLÁS

A szomszédban dúló orosz–ukrán háború humanitárius és gazdasági tapasztalatai szükségessé teszik az alkotmányozó számára, hogy az Alaptörvény tizedik módosításával kibővítse a veszélyhelyzet kihirdethetőségének lehetőségét a szomszédos országban fennálló fegyveres konfliktus, háborús helyzet vagy humanitárius katasztrófa esetkörével, amennyiben annak Magyarországra is kiható súlyos következményei vannak. Ennek indoka, hogy az orosz–ukrán háború a második világháború óta nem tapasztalt humanitárius helyzetet eredményezett, és megváltoztatta az európai gazdasági helyzetet is. A humanitárius katasztrófa kezeléséhez és az átrendeződő, nemzetközi, gazdasági változások következményeinek kivédéséhez Hazánknak biztosítania kell a hatékony, gyors nemzeti válaszok kialakításának lehetőségét. Magyarország felelőssége a háború elől menekülők ellátása, a háború miatti gazdasági károk minimalizálása, valamint az, hogy a magyar embereket a lehető legteljesebb mértékben megvédje a gazdasági téren jelentkező káros hatásoktól.

A háború elől népességarányosan a legtöbb menekült Hazánkba érkezett Ukrajnából. A magyarok a bajbajutottaknak mindig segítenek, különösen, ha azok a szomszédban élnek. Magyarországon a magyarok példamutató módon összefogtak, a történelem legnagyobb magyarországi humanitárius akcióját valósították meg. Ez minden magyar ember érdeme. A háborús helyzet elől menekülők ellátásában, támogatásában azonban az államnak is kiemelkedő szerepe van, és a humanitárius katasztrófa tapasztalatai megmutatták, hogy a menekültek ellátásához, a megfelelő életkörülmények és a megélhetéshez szükséges feltételek biztosításához a rendes jogrendi eszközök kiegészítésre szorulnak.

A fenti indokok miatt az Alaptörvény módosítása arra ad lehetőséget, hogy a szomszédos országban felmerülő háborús helyzet, fegyveres konfliktus vagy humanitárius katasztrófa esetén a Kormány veszélyhelyzetet hirdethessen, hogy minden szükséges eszköz rendelkezésre álljon a menekülő emberek segítésére, támogatására, elhelyezésére, valamint a felmerülő káros gazdasági hatások kivédése, a következmények enyhítése érdekében.

Az Alaptörvény módosítása emellett az Alaptörvény kilencedik módosításának 2023. július 1-jei hatályba lépését előrehozza, 2022. november 1-jére.

Ezen indokolás a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Jat.) 18. § (3) bekezdése [figyelemmel a Jat. 1. § (3) bekezdésére is], valamint a Magyar Közlöny kiadásáról, valamint a jogszabály kihirdetése során történő és a közjogi szervezetszabályozó eszköz közzététele során történő megjelöléséről szóló 5/2019. (III. 13.) IM rendelet 20. § (2) bekezdés a) pontja alapján a Magyar Közlöny mellékleteként megjelenő Indokolások Tárában közzétételre kerül.

RÉSZLETES INDOKOLÁS

Az 1. cikkhez

A módosítás az Alaptörvény 2022. november 1-jéig hatályos szövegébe iktatja a veszélyhelyzet új esetkörét.

A veszélyhelyzeti esetkör új szabályozási elemei, hogy Magyarország területén kívül, Magyarországgal szomszédos államban kell a háborús helyzetnek, a fegyveres konfliktusnak vagy a humanitárius katasztrófának fennállnia. A háborús helyzet fogalmát a nemzetközi hadijog szerint kell értelmezni: lényeges kiemelni, hogy a „háborús

veszély” e fogalmi körbe nem tartozik bele, minden esetben meg kell valósulni háborús cselekményeknek ahhoz, hogy a veszélyhelyzetet ki lehessen hirdetni. A fogalom értelmezésekor az Alaptörvénynek az Alaptörvény kilencedik módosításával – eredetileg – 2023. július 1-jétől hatályba lépő rendelkezései értelmezési kereteit is figyelembe kell venni. A fegyveres konfliktus fogalma alá a nemzetközi hadijognál szélesebb értelemben minden (ideértve például a polgárháborús) fegyveres konfliktust is indokolt felvenni. A humanitárius katasztrófa fogalma alatt akár a háborús helyzetből, akár a fegyveres konfliktusból, akár más okokból (például elemi csapás, természeti katasztrófa, stb.) kialakuló, az emberi életet tömegesen veszélyeztető súlyos élethelyzetek értendők.

A fentiekkel kapcsolatban fontos hangsúlyozni, hogy az Alaptörvény módosítása nem változtat azon az alkotmányossági elven, hogy különleges jogrend kihirdetésére kizárólag akkor van lehetőség, ha a szomszédos államban bekövetkezett eseményeknek ténylegesen van súlyos – különösen humanitárius, gazdasági – hatása Magyarországon, illetve e súlyos hatások bekövetkeztének veszélye reális.

Az új veszélyhelyzeti esetkörben az alkalmazható intézkedések körét sarkalatos törvénynek kell megállapítania. Jelen új esetkörben a különleges jogrendet kiváltó esemény magyarországi hatásainak megelőzéséhez, kezeléséhez, felszámolásához kaphat a Kormány rendkívüli intézkedési jogosultságot. Hasonlóan a hatályos veszélyhelyzeti szabályokhoz a Kormány jogi és politikai felelősségébe tartozó kérdés, hogy mely rendkívüli intézkedéseket vezeti be. Ezek bevezetése során a Kormánynak mindig esetről-esetre kell vizsgálnia a beavatkozás szükségességét, annak halaszthatatlanságát, a rendes jogrendi eszközökkel való szabályozás lehetetlenségét vagy korlátozottságát, továbbá a ténylegesen alkalmazandó rendkívüli intézkedések előírásának jogpolitikai szegmenseit: a szabályozás ezen legitim céljai minden esetben a különleges jogrendet kiváltó esemény és annak magyarországi hatásai ismeretében ítéltethető meg.

Ezen alkotmányossági követelmények érvényesülését a veszélyhelyzetet kihirdető Kormány folyamatosan biztosítani köteles, és ha a rendkívüli intézkedésekkel való kormányzati eljárásnak – ideértve az alapvető jog korlátozását vagy felfüggesztését – a feltételei nem állnak fenn, a Kormány haladéktalanul köteles gondoskodni a rendes jogrendi működés visszaállításáról, illetve az alapvető jog korlátozásának vagy felfüggesztésének megszüntetéséről.

A 2. cikkhez

A jelen módosítás indítványozza, hogy az orosz–ukrán háború és az azzal előidézett körülmények okán a kilencedik Alaptörvény-módosítással elfogadott védelmi és biztonsági tárgyú rendelkezések – azaz Magyarország különleges jogrendi rendszerének egyszerűsítése, átláthatóbbá tétele és vele a normál jogrendi feladatellátás korszerűsítése – a 2023. július 1-jén tervezett hatálybalépést megelőzően, 2022. november 1-jével lépjenek hatályba.

A 3. cikkhez

A módosítás a veszélyhelyzet új esetkörét az Alaptörvény – eredetileg – 2023. július 1-jével hatályba lépő kilencedik módosításán vezeti át.

A 4. cikkhez

Záró rendelkezések.

II. Törvényekhez tartozó indokolások

Végső előterjesztői indokolás

a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény módosításáról szóló 2022. évi III. törvényhez

ÁLTALÁNOS INDOKOLÁS

A katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény módosítása az Alaptörvény tizedik módosításához kapcsolódik, nevezetesen, az új veszélyhelyzeti esetkörre határoz meg a Kormány számára a cselekvést lehetővé tévő rendelkezéseket, mintául pedig az élet- és vagyonbiztonságot veszélyeztető tömeges megbetegedést okozó humánjárvány megelőzése, illetve következményeinek elhárítása, a magyar állampolgárok egészségének és életének megóvása érdekében kihirdetett veszélyhelyzeti szabályok szolgáltak.

Ezen indokolás a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 18. § (3) bekezdése, valamint a Magyar Közlöny kiadásáról, valamint a jogszabály kihirdetése során történő és a közjogi szervezetszabályozó eszköz közzététele során történő megjelöléséről szóló 5/2019. (III. 13.) IM rendelet 20. § (2) bekezdés a) pontja alapján a Magyar Közlöny mellékleteként megjelenő Indokolások Tárában közzétételre kerül.

RÉSZLETES INDOKOLÁS

1–2. §

A módosítás iktatja be a katasztrófavédelmi törvény új rendelkezéseit, amelyek a járványveszély miatti intézkedésekre vonatkozó szabályokhoz hasonlóan határozzák meg a Kormány cselekvési lehetőségeit az új különleges jogrendi esetkörök kihirdetése esetére.

A veszélyhelyzet új esetköreire is alkalmazandó azon alkotmányossági követelmény, hogy az alapvető jogok korlátozására kizárólag a különleges jogrendet kiváltó eseményhez igazodóan a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan kerülhet sor, így a módosítással érintett esetben a hazánk szomszédos országban kialakult fegyveres konfliktus, háborús helyzet, valamint humanitárius katasztrófa magyarországi hatásainak kezelésére, következményeinek enyhítése érdekében hozhatóak intézkedések. Ezen intézkedéseket igénylő esetek köre sokféle lehet, a koronavírus-világjárvány is bizonyította, hogy az egészségügyi intézkedések mellett a kormányoknak a társadalmi és gazdasági kihívásokra is válaszokat kellett adniuk. Ugyanígy egy humanitárius válsághelyzetben nemcsak a menekültügyi vagy foglalkoztatási jogszabályoktól való kedvezőbb eltérésekre lehet szükség, hanem egyéb intézkedések bevezetése is alátámasztható.

A törvényjavaslat alapján jelen új veszélyhelyzeti esetkörben a különleges jogrendet kiváltó esemény magyarországi hatásainak megelőzéséhez, kezeléséhez, felszámolásához kap a Kormány rendkívüli intézkedési jogosultságot. Hasonlóan a hatályos veszélyhelyzeti szabályokhoz, a Kormány jogi és politikai felelősségébe tartozó kérdés, hogy mely rendkívüli intézkedéseket vezet be. Ezek bevezetése során a Kormánynak mindig esetről-esetre kell vizsgálnia a beavatkozás szükségességét, annak halaszthatatlanságát, a rendes jogrendi eszközökkel való szabályozás lehetetlenségét vagy korlátozottságát, továbbá a ténylegesen alkalmazandó rendkívüli intézkedések előírásának jogpolitikai szegmenseit: a szabályozás ezen legitim céljai minden esetben a különleges jogrendet kiváltó esemény és annak magyarországi hatásai ismeretében ítéltetők meg.

Ezen alkotmányossági követelmények érvényesülését a veszélyhelyzetet kihirdető Kormány folyamatosan biztosítani köteles, és ha a rendkívüli intézkedésekkel való kormányzati eljárásnak – ideértve az alapvető jog korlátozását vagy felfüggesztését – a feltételei nem állnak fenn, a Kormány haladéktalanul köteles gondoskodni a rendes jogrendi működés visszaállításáról, az alapvető jog korlátozásának vagy felfüggesztésének megszüntetéséről.

A szabályozással kapcsolatos garanciális szabály, hogy a Kormány által hozott veszélyhelyzeti intézkedéseket erre irányuló indítvány esetén az Alkotmánybíróság köteles felülvizsgálni. Az Alkotmánybíróság a veszélyhelyzeti jogszabályok alkotmányossági vizsgálata során kialakított gyakorlata alapján a rendes jogrendi mértéken túl korlátozható alapjogokkal kapcsolatban vizsgálja, hogy az alkotmánybírósági indítványban kifogásolt intézkedéssel

- az adott alapjogba történt-e beavatkozás,
- az alapjogkorlátozásnak van-e legitim célja, és a legitim cél a különleges jogrendet kiváltó esemény vagy ezek következményei megelőzéséhez, kezeléséhez, felszámolásához kapcsolódik-e,
- az alapjogkorlátozás alkalmas-e a legitim cél elérésére,
- az alapjogkorlátozás arányossága megállapítható-e, ennek keretében pedig azt is, hogy – az Alaptörvény 53. cikk (3) bekezdésére is figyelemmel – a jogalkotó időközönként meggyőződött-e a korlátozás fenntartásának, meghosszabbításának indokoltságáról.

3. §

Hatálybaléptető rendelkezés.

4. §

A törvény sarkalatosági záradéka.

Az Indokolások Tárát az Igazságügyi Minisztérium szerkeszti.

A szerkesztésért felelős: dr. Salgó László Péter.

A szerkesztőség címe: 1051 Budapest, Nádor utca 22.

Az Indokolások Tára hiteles tartalma elektronikus dokumentumként a <http://www.magyarkozlony.hu> honlapon érhető el.